

geblokkeerde rekening geopend op naam van de vennootschap in oprichting, te bewijzen aan de hand van een bankattest (zie art. 5:9 WVV). Dit bankattest moet door de oprichters aan de notaris worden overhandigd vóór de ondertekening van de oprichtingsakte. Zodra de vennootschap is opgericht, komt dit geld bij wijze van preconstitutieve handeling automatisch toe aan de vennootschap, waarna dit geld door de financiële instelling wordt vrijgegeven nadat deze de bevestiging van de notaris heeft verkregen dat de vennootschap is opgericht. Wordt de vennootschap niet binnen één maand (vroeger: drie maanden) na de opening van de bijzondere rekening opgericht, dan wordt het geld teruggegeven aan de deposanten die erom verzoeken⁴⁵. Het is enkel na verzoek van de deposanten dat het geld moet worden teruggestort, en niet automatisch, zoals in de praktijk soms wordt beweerd. Merk trouwens op dat dit teruggaverecht onderscheiden moet worden van de juridische gehoudenheid waartoe een principieel akkoord tot oprichting van een vennootschap aanleiding geeft. Desondanks de uitoefening van het teruggaverecht zal de deposant desgevallend contractueel aansprakelijk zijn mocht hij naderhand niet langer de inbreng wensen te plaatsen (en te volstorten).

23. Geen minimumvolstortingsregels. Naar theoretische uitgangspunten toe verandert er in het WVV in vergelijking met het oude vennootschapsrecht dus weinig op het vlak van de volstorting van de inbrengen voor de BV. Dit is evenwel anders indien men die uitgangspunten plaatst tegenover de vaststelling dat het WVV geen aan artikel 223 W.Venn. analoge bepaling bevat. Zoals geweten, voorzag artikel 223 W.Venn. in een aantal minimumvolstortingsregels⁴⁶. Deze regels bestonden er meer bepaald in dat (i) er minstens 6.200 euro van het geplaatste kapitaal bij oprichting moest zijn gestort, (ii) op ieder aandeel waarop in geld was ingeschreven ten minste één vijfde moest zijn gestort en (iii) dat alle aandelen (of gedeelten van aandelen) die inbrengen in natura vertegenwoordigden volledig volgestort moesten zijn⁴⁷.

Door de niet-herneming van deze bepaling, die te kaderen is in het licht van de afschaffing van het kapitaal en de flexibilisering, gelden geen dwingende regels ter zake. Indien men daarvoor kiest in de oprichtingsakte, dan kan de uitvoering van inbrengen in geld en in natura onbeperkt in de tijd worden uitgesteld. Dit uitstel kan afhankelijk worden gesteld van de opraging van de inbrengen door het bestuur van de BV, die in functie van de financieringsnoden van de vennootschap de uitvoering van de inbrengverbintenissen kan vragen. Tevens maakt de afschaffing van de minimumvolstortingsregels het mogelijk om de inbrengen onder tijdsbepaling te plaatsen, waarbij door de wet geen op voorhand gedefinieerde beperking van die tijdsbepaling geldt. Uiteraard zal dit laatste een element zijn dat in rekening moet worden gebracht bij de beoordeling van de vraag of er al dan niet toereikend aanvangsvermogen was bij de oprichting, en dus desgevallend aanleiding kan geven tot de oprichtersaansprakelijkheid. Van belang hierbij is te benadrukken dat de notaris nauwgezet moet nagaan of de inbrengen al dan niet zijn

.....

45 Merk op dat de rekening net zoals vroeger moet geopend zijn bij een in de Europese Economische Ruimte gevestigde kredietinstelling als bedoeld in artikel 4, eerste lid, punt 1) van Verordening (EU) nr. 575/2013. Gelet op de antiwitwaswetgeving van toepassing op kredietinstellingen, kan dit in de praktijk voor vervelende beslommeringen zorgen, bijvoorbeeld wanneer een Zwitserse vennootschap volledig legitiem in België een besloten vennootschap wenst op te richten.

46 D. BRULOOT, “Commentaar bij artikel 223 W.Venn.” in D. BRULOOT, K. BYTTEBIER, J. CERFONTAINE, H. DE WULF en K. MARESCAU (eds.), *Duiding Vennootschappen 2014*, Brussel, Larcier, 2017, 227.

47 Waarbij dan nog afzonderlijke regels golden voor de eenpersoons-BVBA (minimumvolstorting van 12.400 euro bij oprichting in plaats van 6.200 euro) en de starters-BVBA (minimumvolstorting van 1 euro in plaats van 6.200 euro).

volgestort. De vermelding dat de aandelen zijn volgestort, terwijl dat in werkelijkheid niet zo is, kan aanleiding geven tot aansprakelijkheid in hoofde van de notaris⁴⁸.

24. Ontwijking van de regeling inzake het bankattest. De afschaffing van de regels inzake minimumvolstorting heeft ook voor de notaris een belangrijk praktisch gevolg. Het is perfect legitiem dat oprichters ervoor opteren om op het moment van de oprichting niet in enige volstorting van de inbrengen in geld te voorzien, maar afspreken dat dit onmiddellijk na de oprichting van de BV zal gebeuren. In dat geval is de regeling van het bankattest niet van toepassing. In de praktijk blijkt hiervan (regelmatig) gebruik te worden gemaakt. Men mag hierbij evenwel niet uit het oog verliezen dat de vennootschap op het moment van de oprichting wel over een zichtrekening moet beschikken, nu dit onder meer een vereiste is om ingeschreven te kunnen worden in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)⁴⁹.

§ 6. De (papieren en elektronische) effectenregisters in het WVV⁵⁰

25. Context. Het WVV bevat een aantal wijzigingen met betrekking tot de door vennootschappen te houden effectenregisters. Vooral de verhoogde aandacht voor het houden van effectenregisters op een elektronische wijze springt hierbij in het oog. Met deze verhoogde aandacht poogt de vennootschapswetgever om meer dan vroeger de brug naar de digitale wereld te maken, zonder daarbij evenwel de aandacht te verliezen voor de noodzakelijk geachte bescherming van de in dergelijke registers opgenomen persoonsgegevens. Hieronder wordt het (vernieuwde) wetgevende kader inzake effectenregisters onder de loep genomen en verder geduid⁵¹. Na een uiteenzetting van het algemene juridische kader inzake (papieren en elektronische) effectenregisters, volgt een bespreking en evaluatie van de specifieke bepalingen aangaande elektronische effectenregisters. Deze analyse is interessant, onder meer gelet op de ondersteunende mogelijkheden die elektronische effectenregisters bieden bij de uitvoering van taken behorende tot ‘*corporate housekeeping*’ en de diverse softwarematige oplossingen die op de markt in dit verband zijn of worden ontwikkeld.

48 Luik 10 juni 2003, *JDSC* 2007, 3.

49 Zie bijvoorbeeld artikel III.18 WER dat bepaalt dat de KBO over de gegevens betreffende de bankrekening van de vennootschap moet beschikken. In dit licht kan tevens worden gewezen op artikel III.25 WER, dat voorziet dat alle akten, facturen, brieven, orders en andere stukken uitgaande van een vennootschap het ondernemingsnummer, de domiciliëring en het rekeningnummer dienen te bevatten.

50 De tekst van § 5 bouwt in belangrijke mate verder op K. MARESCEAU en C. MICHIELS, “De (papieren en elektronische) effectenregisters in het WVV”, *TRV* 2021, te verschijnen.

51 Voor meer uitgebreide besprekingen van effectenregisters, en dan met name het aandelenregister, zij het onder het oude recht, zie o.m.: D. BRULOOT en K. MARESCEAU, “Het aandeelhoudersregister en andere actuele topics voor de notariële vennootschapspraktijk” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat*, Brugge, die Keure, 2014, 1-62; D. BRULOOT en K. MARESCEAU, “Het aandeelhoudersregister in het Belgische recht: toepassingsproblemen en voorstellen tot hervorming”, *T.Not.* 2014, 688-729.

A. Het algemeen juridisch kader inzake effectenregisters

1. Algemeen: de vorm van effecten

26. Effecten op naam. In België wordt sinds jaar en dag van de meeste vennootschapsvormen met rechtspersoonlijkheid verlangd dat zij een register houden voor elke categorie van “*effecten op naam*” die zij hebben uitgegeven. Een en ander hangt uiteraard samen met het gegeven dat effecten op naam te kwalificeren zijn als onlichamelijk roerende goederen. De aan dergelijke effecten verbonden rechten zijn niet geïncorporeerd in een waardepapier (zoals effecten aan toonder), maar kennen enkel een materieel bestaan door een inschrijving in een speciaal daartoe opgesteld effectenregister. Althans, dit is het beginsel. Het effectenregister is immers niet constitutief van aard, en aldus niet eigendomsaanwijzend⁵². In het verlengde van dit laatste bepaalt het WVV voortaan uitdrukkelijk dat het effect, naast de inschrijving in het desbetreffende effectenregister, ook kan blijken uit de vermelding op naam van een houder in de uitgifteakte van de effecten⁵³.

27. Gedematerialiseerde effecten. Het voorgaande geldt ook voor gedematerialiseerde effecten. Ook zulke effecten kwalificeren als onlichamelijke roerende goederen. Ofschoon gedematerialiseerde effecten juridisch worden “gematerialiseerd” door de boeking op een effectenrekening geopend op naam van de eigenaar of de houder van het effect, dienen zij tevens in een effectenregister te worden ingeschreven op naam van de vereffeningstelling (of desgevallend de erkende rekeninghouder) die bij de dematerialisatie is betrokken⁵⁴. De plicht tot inschrijving van gedematerialiseerde effecten in een effectenregister is ongetwijfeld mede ingegeven door de informatieve rol van effectenregisters, die onder meer toelaat dat de vennootschap en belanghebbende partijen zicht blijven houden op het aantal gedematerialiseerde effecten in omloop. Zij faciliteert bovendien de omzetting van gedematerialiseerde effecten in effecten op naam, een omzetting die steeds door houders van gedematerialiseerde effecten kan worden gevraagd⁵⁵.

28. Effecten aan toonder. Alle effecten, ongeacht of zij op naam luiden dan wel gedematerialiseerd zijn, moeten aldus op grond van het WVV in een effectenregister worden geregistreerd. Hierop bestaat enkel een uitzondering voor de effecten aan toonder, die naar Belgisch recht slechts nog in een zeer beperkt aantal gevallen mogen worden uitgegeven. Meer bepaald kunnen enkel obligaties aan toonder worden uitgegeven, en dan nog slechts voor zover tegelij-

52 Zie hierover uitgebreid K. MARESCEAU en C. MICHIELS, “De (papieren en elektronische) effectenregisters in het WVV”, *TRV* 2021, te verschijnen.

53 Zie: artikel 5:23 WVV (BV); artikel 6:23 WVV (CV); artikel 7:27 WVV (NV) (“*Het effect op naam wordt vertegenwoordigd door een inschrijving van het effect in het relevante in artikel [5:24; 6:24; 7:28] bedoelde register. Dit effect kan ook blijken uit de vermelding op naam van een houder in de uitgifteakte*”).

54 Zie artikel 5:30, eerste lid WVV (BV); artikel 6:29, eerste lid WVV (CV); artikel 7:35, eerste lid WVV (NV) (“*Het gedematerialiseerde effect wordt vertegenwoordigd door een boeking op rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een vereffeningstelling of bij een erkende rekeninghouder*”).

55 Zie artikel 5:19 WVV (BV); artikel 6:20 WVV (CV); artikel 7:23 WVV (NV) (“*De eigenaars van gedematerialiseerde effecten kunnen te allen tijde vragen dat deze op hun kosten worden omgezet in effecten op naam*”).

kertijd aan twee voorwaarden is voldaan: (i) zij worden uitsluitend in het buitenland uitgegeven en (ii) zij worden beheerst door een buitenlands recht⁵⁶.

29. Relevantie. De juridische verplichting voor (welbepaalde) vennootschappen om effectenregisters te houden, hangt onlosmakelijk samen met de functies die de wetgever aan die effectenregisters toebedeelt. Effectenregisters spelen, naast hun functie als wettelijk bewijsmiddel, tevens een essentiële rol op het vlak van de tegenwerpelijkheid van het bezit en de uitoefening van de aan de effecten verbonden rechten jegens de uitgevende vennootschap en derden⁵⁷. In die zin mag de relevantie van de effectenregisters niet worden onderschat. Naleving van de wettelijke regels ter zake is aanbevolen, wil men als vennootschap vermijden schade te kunnen veroorzaken aan effectenhouders of personen die jegens die effectenhouders welbepaalde rechten genieten. Maar het belang van effectenregisters mag ook niet worden overschat. Zij fungeren slechts als een middel van tegenwerpelijkheid en bewijs, zodat het bezit van (rechten op) de effecten ook op een andere wijze kan worden aangetoond. Daarnaast, en eerder praktisch van aard, vormt een correct en tijdig bijgehouden effectenregister uiteraard ook een handig informatiemiddel dat de interne werking van de vennootschap vergemakkelijkt, al is het maar omdat het in kaart brengt wie ten aanzien van de vennootschap rechten geniet ten gevolge van het bezit van effecten uitgegeven door de vennootschap.

2. Welke organisatievormen zijn verplicht om effectenregisters te houden?

30. BV, CV en NV. Het WVV voorziet in een regelgevend kader voor effectenregisters in de mate waarin zij betrekking hebben op effecten uitgegeven door BV's, CV's en NV's. Enkel deze vennootschapsvormen zijn verplicht om effectenregisters te houden. Merk hierbij op dat deze verplichting ook bestaat voor de Europese vennootschap (SE), omdat voor die vennootschapsvorm op vele vlakken dezelfde regels gelden als voor de naamloze vennootschap⁵⁸. Hetzelfde geldt voor de Europese coöperatieve vennootschap (SCE), die aangaande de effectenregisters aan dezelfde regels als de CV is onderworpen⁵⁹.

31. Andere organisatievormen. De beperking van de wettelijke regeling tot de BV, de CV en de NV belet niet dat ook andere organisatievormen naar Belgisch recht op vrijwillige basis één of meerdere effectenregisters kunnen houden, al dan niet op elektronische wijze. Een wettelijke regeling – laat staan een wettelijke verplichting – bestaat voor die organisatievormen evenwel niet. Dit geldt in de eerste plaats voor de organisatievormen met rechtspersoonlijk-
.....

56 Zie artikel 5:18, tweede lid WVV (BV); artikel 6:19, vierde lid WVV (CV); artikel 7:22, derde lid WVV (NV) (“*Obligaties die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven en die worden beheerst door een buitenlands recht kunnen evenwel de vorm aannemen van individuele of verzameleffecten aan toonder. Deze obligaties aan toonder mogen evenwel niet fysiek worden afgeleverd in België. De eigenaars van deze obligaties aan toonder kunnen te allen tijde vragen dat deze op hun kosten worden omgezet in obligaties op naam*”).

57 Zie hierover uitgebreid K. MARESCAU en C. MICHIELS, “De (papieren en elektronische) effectenregisters in het WVV”, *TRV* 2021, te verschijnen.

58 Zie artikel 15:2, tweede lid WVV (SE). Bijgevolg worden de naamloze vennootschap en de Europese vennootschap in deze bijdrage samen behandeld. Wanneer een welbepaalde regel voor de NV wordt uitgelegd, geldt deze *mutatis mutandis* voor de SE.

59 Zie artikel 16:2, tweede lid WVV (SCE). Bijgevolg worden de coöperatieve vennootschap en de Europese coöperatieve vennootschap in deze bijdrage samen behandeld. Wanneer een welbepaalde regel voor de CV wordt uitgelegd, geldt deze *mutatis mutandis* voor de SCE.